

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 479/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júla 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd, základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Cob 341/2014-315 z 30. júna 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. novembra 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], advokátky, [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „navrhovateľka“), ktorou namieta porušenie

základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práva základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Cob 341/2014-315 z 30. júna 2015.

Z predloženej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa návrhom z 11. júna 2014 a opakovane návrhom z 23. septembra 2014 na Okresnom súde Bratislava (ďalej len „okresný súd“) domáhala vrátenia súdneho poplatku z dôvodu, že ju na jeho úhradu okresný súd zaviazal v rozpore s ustanovením § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“). Okresný súd o návrhu sťažovateľky na vrátenie súdneho poplatku za návrh uznesením č. k. 29 Cb 306/2010-295 z 8. októbra 2014 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) rozhodol tak, že sťažovateľke súdny poplatok za návrh nevráti. Proti uzneseniu okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, ktorým od odvolacieho súdu žiadala napadnuté uznesenie okresného súdu zmeniť a zaplatený súdny poplatok jej vrátiť. Krajský súd uznesením č. k. 3 Cob 341/2014-315 z 30. júna 2015 o odvolaní sťažovateľky rozhodol tak, že napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil.

Sťažovateľka v sťažnosti doručenej ústavnému súdu namieta, že postupom a rozhodnutím krajského súdu došlo k zásahu do jej základného práva vlastníť majetok a základného práva na jeho ochranu, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a základného práva na spravodlivé súdne konanie.

Podstata námietok vznesených sťažovateľkou v konaní o jej návrhu na vrátenie súdneho poplatku vo výške 489 € pred okresným súdom a krajským súdom spočíva v tvrdení, že sťažovateľke patrí oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, keďže vzhľadom na charakter zmluvy uzavretej medzi ňou ako žalobkyňou a odporcom je spotrebiteľkou, ktorej zákon o súdnych poplatkoch priznáva oslobodenie od platenia

súdnych poplatkov. Krajský súd sa však s týmto tvrdením sťažovateľky rovnako ako okresný súd nestotožnil.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní pred okresným súdom domáhala zaplata sumy vo výške 10 284,60 USD z titulu zmluvy o poskytovaní služieb Full Service uzatvorenej medzi sťažovateľkou a odporcom 1. júna 2004 podľa § 269 ods. 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Obchodný zákonník“). Podľa sťažovateľky okresný súd z dôvodu, že k uzatvoreniu zmluvy došlo v čase, keď zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky zákonník“) v ustanovení § 52 ods. 1 definoval spotrebiteľské zmluvy ako kúpnu zmluvu, zmluvu o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti tohto zákona a zmluvu podľa § 55, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy, k záveru, že zmluvu o poskytovaní služieb uzavretú medzi sťažovateľkou a odporcom podľa § 269 ods. 2 Obchodného zákonníka nemožno považovať za spotrebiteľskú zmluvu, a preto ani spor medzi sťažovateľkou a odporcom nemožno považovať za spotrebiteľský spor, ktorý by bol podľa § 4 ods. 2 písm. za) zákona o súdnych poplatkoch oslobodený od platenia súdnych poplatkov.

Sťažovateľka v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu namietala, že okresný súd sa v rozhodnutí náležite nevysporiadal s jej námietkou týkajúcou sa aplikácie prechodného ustanovenia k zmene zákonnej definície spotrebiteľa a spotrebiteľskej zmluvy uskutočnenej zákonom Národnej rady Slovenskej republiky č. 568/2007 Z. z. zmena zákona o dobrovoľných dražbách a zmena niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 568/2007 Z. z.“) a účinnej od 1. januára 2008, podľa ktorej sa na rozdiel od predchádzajúcej úpravy za spotrebiteľskú zmluvu považuje každá zmluva, bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzaviera dodávateľ so spotrebiteľom a aplikáciou ktorej by sa zmluva o poskytovaní služieb uzavretá medzi sťažovateľkou a odporcom mala podľa sťažovateľky považovať za spotrebiteľskú a sťažovateľka mať v spore s odporcom status spotrebiteľa. Podľa prechodného ustanovenia § 879j Občianskeho zákonníka sa ustanoveniami novej

zákonnej definícii spotrebiteľskej zmluvy majú spravovať aj právne vzťahy vzniknuté pred nadobudnutím jej účinnosti (pred 1. januárom 2008), pričom vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 2008 sa majú posudzovať podľa doterajších predpisov. Ustanovenie § 879j Občianskeho zákonníka zaviedlo tzv. nepravú spätnú pôsobnosť zákona.

Sťažovateľka v odvolaní proti uzneseniu okresného súdu namietala, že okresný súd vo svojom rozhodnutí nezohľadnil okrem vnútroštátnej úpravy (§ 879j Občianskeho zákonníka) aj právnu úpravu Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľa. Podľa sťažovateľky k posúdeniu jej vzťahu s odporcom za spotrebiteľský by bolo možné dospieť aj uplatnením právnej úpravy účinnej do 1. januára 2008, a to v prípade, ak by okresný súd ustanovenie § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka definujúceho spotrebiteľskú zmluvu vykladal eurokonformne, t. j. s ohľadom na ustanovenia príslušných smerníc Európskej únie (Smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách a Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2002/65/ES z 23. septembra 2002 o poskytovaní finančných služieb spotrebiteľom na diaľku a o zmene a doplnení smernice Rady 90/619/EHS a smerníc 97/7/ES a 98/27/ES), podľa ktorých by podľa sťažovateľky bolo možné za spotrebiteľskú zmluvu považovať aj zmluvu o poskytovaní služieb uzavretú medzi sťažovateľkou a odporcom podľa Obchodného zákonníka. Podľa sťažovateľky „... všeobecná občianskoprávna úprava spotrebiteľských zmlúv účinná pred 1. 1. 2008 nezodpovedala príslušným ustanoveniam práva EÚ upravujúcich postavenie spotrebiteľa a obsah spotrebiteľských zmlúv, osobitne ustanoveniam čl. 2 a 3 Smernice o spotrebiteľských zmluvách [smernice o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, pozn.] a čl. 2 Smernice o poskytovaní finančných služieb na diaľku, pričom Prvostupňový súd Uznesením prvostupňového súdu odmietol na danú vec aplikovať eurokonformný výklad príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov.“. Podľa sťažovateľky „... Prvostupňový súd bol povinný aj vo vzťahu k ostatným vnútroštátnym právnym predpisom upravujúcim režim ochrany spotrebiteľa aplikovať eurokonformný výklad príslušných zákonných ustanovení – tzn. interpretovať príslušné ustanovenia vnútroštátneho zákona čo najviac v súlade

so znením a cieľmi vyššie spomínaných smerníc práva EÚ tak, aby sa dosiahol týmito smernicami sledovaný výsledok...“.

Krajský súd odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil ako vecne správne. S odôvodnením napadnutého uznesenia okresného súdu sa v celom rozsahu stotožnil a podľa § 219 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov na zdôraznenie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia doplnil: *«Odvolací súd dospel k záveru, že súd prvého stupňa správne rozhodol o nepriznaní oslobodenia od súdneho poplatku navrhovateľke. V návrhu ako i v odvolaní navrhovateľka uviedla, že jej patrí oslobodenie od platenia súdnych poplatkov keďže vzhľadom na charakter zmluvy uzavretej medzi ňou a odporcom je spotrebiteľkou, ktorej zákon o súdnych poplatkoch priznáva oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Súd prvého stupňa rovnako ako odvolací súd sa však s tvrdením navrhovateľky nestotožnil. Odvolací súd je toho názoru, že nie je naplnená podmienka tkvejúca v nemožnosti individuálneho ovplyvnenia obsahu zmluvy. Zmluva uzavretá medzi navrhovateľkou a odporcom 1. 6. 2004 sa týka obchodovania s komoditnými derivátmi, pričom ako navrhovateľka sama v návrhu uviedla „dochádzalo k nedodržaniu dohodnutej stratégie“ zo strany odporcu, čím nepriamo potvrdila, že obsah zmluvy bol riadne dojednaný a sama ho i z profesionálneho hľadiska advokátky považovala za dostatočný a namietala, že až odstupom času dochádzalo k jeho porušovaniu zo strany odporcu. Z uvedeného teda nemožno vyvodiť záver, že navrhovateľka bola vo vzťahu k odporcovi v nerovnovážnom postavení, a že by uzavrela formulárový typ zmluvy, a že by sa z toho dôvodu na ňu vzťahovala úprava ochrany spotrebiteľa. Napriek tomu, že zmluva nebola navrhovateľkou uzatvorená ako to uvádza aj v návrhu v rámci predmetu jej profesionálnej činnosti, v rámci jej povolania advokátky, je nanajvýš nepravdepodobné, aby osoba s právnickým vzdelaním uzatvorila taký typ zmluvy bez toho, že by nemohla individuálne ovplyvniť jej obsah.»*

V sťažnosti adresovanej ústavnému súdu sťažovateľka namieta zásah do označených základných práv z dôvodu, že *„Súd v predmetnej právnej veci nevykonal dôslednú analýzu zodpovedajúcich prechodných ustanovení týkajúcich sa zmeny občianskoprávnej zákonnej definície spotrebiteľa a spotrebiteľskej zmluvy s účinnosťou od 1. 1. 2008 a všeobecnej*

vnútroštátnej právnej úpravy ochrany spotrebiteľa. Súd pri právnom posúdení mojej povinnosti zaplatiť súdny poplatok obdobne ako Prvostupňový súd prehliadol ustanovenie § 879j Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (tzn. princíp nepravnej retroaktivity novelizovanej právnej úpravy spotrebiteľských zmlúv podľa § 52 až 53 Občianskeho zákonníka v znení účinnom po 1. 1. 2008)...“.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že „... na právne vzťahy, ktoré boli založené v čase platnosti zrušenej právnej normy, bol Súd povinný použiť novú účinnú právnu úpravu, ktorá tieto právne vzťahy odo dňa svojej účinnosti zmenila, resp. doplnila a spojila s nimi určité práva a povinnosti“.

Podľa sťažovateľky „Súd bol povinný na právny vzťah medzi mnou a žalovanou ako aj nároky z tohto vzťahu vzniknuté pred 1. 1. 2008 ... uplatniť nepriamu aplikáciu Smernice o spotrebiteľských vzťahoch a Smernice o poskytovaní finančných služieb na diaľku - tzn. eurokonformný výklad vnútroštátneho práva smerujúci k dosiahnutiu výsledku predpokladaného oboma... smernicami“.

Z dôvodu, že krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia „... neposkytol žiadne vysvetlenie, prečo [sťažovateľkinu] právnu argumentáciu týkajúcu sa povinnosti rešpektovať zákonný princíp nepravnej retroaktivity a v zodpovedajúcom rozsahu aplikovať eurokonformný výklad príslušných právnych noriem vnútroštátneho práva prehliada a prečo sa sústredil výlučne na posúdenie splnenia podmienky rovnovážneho postavenia účastníkov posudzovanej zmluvy“, sťažovateľka namieta, že napadnuté uznesenie krajského súdu „... trpí nedostatkom riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia zakladajúceho... dôvod porušenia môjho práva na spravodlivé súdne konanie“.

Vychádzajúc z odôvodnenia rozsudku Súdneho dvora Európskej únie z 3. septembra 2015 vo veci C-110/14 Horațiu Ovidiu Costea v. SC Volksbank România SA [EU:C:2015:538] sťažovateľka v sťažnosti uvádza, že „... v... pozícii spotrebiteľa sa môže ocitnúť aj advokát v súvislosti s konaniami, ktoré nespádajú do rámca výkonu advokátskeho povolania a hoci advokát má vyššiu mieru odbornej kompetencie v porovnaní s inými

spotrebiteľmi, to je však len jeden aspekt, ktorý je potrebné zobrať do úvahy pri skúmaní, či nie je vo vzťahu k predajcovi alebo dodávateľovi v znevýhodnenom postavení; druhým aspektom je vyjednávacía sila spotrebiteľa vo vzťahu k podmienkam, ktoré sú predajcom alebo spotrebiteľom vopred pripravené a na obsah ktorých nemá spotrebiteľ vplyv a práve v súvislosti s týmto druhým aspektom sa advokát nachádza v rovnako znevýhodnenom postavení ako ktorýkoľvek iný spotrebiteľ.“.

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľka v petite sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým rozhodne, že krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 29 Cb 306/2010 (3 Cob 341/2014) porušil jej základné právo na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu, základné právo na verejné prerokovanie vecí bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a aby napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Sťažovateľka zároveň navrhuje, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie v sume 1 000 € a náhradu trov konania.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom

súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti (návrhu) ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07, I. ÚS 453/2011).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie

s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00 mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Ústavný súd už takisto vyslovil právny názor, podľa ktorého ak Občiansky súdny poriadok (a od 1. júla 2016 Civilný sporový poriadok, pozn.) vylučuje u bagateľných vecí prieskum rozhodnutí vydaných súdmi druhej inštancie najvyšším súdom, bolo by proti logike pripustiť, aby ich prieskum bol automaticky posunutý do roviny ústavného súdnictva (IV. ÚS 431/2012, IV. ÚS 94/2014). Aj preto ústavný súd v prípadoch, keď sťažnosť smeruje proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, v ktorom ide zjavne o bagateľnú sumu, poskytuje ústavnoprávnu ochranu sťažovateľom len v celkom výnimočných prípadoch, ak sťažnosť signalizuje, že došlo k zásahu do základných práv alebo slobôd v mimoriadne závažnom rozsahu, resp. intenzite (napr. IV. ÚS 414/2010, IV. ÚS 79/2011, IV. ÚS 251/2011, IV. ÚS 717/2013). Podľa názoru ústavného súdu v okolnostiach danej veci o takýto výnimočný prípadne síce zjavne nejde, ide však o otázku spotrebiteľského práva, a preto ústavný súd považoval za vhodné sa k nej vyjadriť.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Sťažovateľka v sťažnosti namieta zásah do jej základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom... Článok 6 odsek 1 dohovoru upravuje právo na spravodlivý súdny proces (spravodlivé konanie pred súdom).

Obsah práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nachádza svoje ústavné zakotvenie aj v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy, a to v čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorý zakotvuje právo na súdnu ochranu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (*mutatis mutandis* II. ÚS 71/97), a preto ich porušenie skúma spoločne. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, t. j. právo na spravodlivý proces sa nezaručuje iba čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale je implikované aj v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy, a to v čl. 46 ods. 1 ústavy (II. ÚS 71/97, III. ÚS 53/09-36).

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03).

Nespokojnosť sťažovateľky s právnym posúdením veci všeobecným súdom sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti ním vydaného rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 3/97, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07, I. ÚS 232/08) rešpektuje názor, podľa ktorého právo na spravodlivé súdne konanie nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Napadnutým uznesením krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu o nevrátení sťažovateľke súdneho poplatku za návrh. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že krajský súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením odvolaním napadnutého uznesenia okresného súdu a na doplnenie správnosti dôvodov napadnutého uznesenia okresného súdu uviedol ďalšie dôvody.

Podstata argumentácie sťažovateľky, ktorá v danej veci porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy ani nenamieta, spočíva v námietke nedostatočného odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu, keď podľa jej názoru krajský súd sa náležite nevysporiadal s výkladom a aplikáciou § 879j Občianskeho zákonníka, prechodného ustanovenia k zmene v zákonnej definícii spotrebiteľskej zmluvy účinnej od 1. januára 2008 a taktiež s aplikáciou príslušnej právnej úpravy Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľa, resp. výkladom príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka s ohľadom na znenie a účel príslušnej právnej úpravy Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľa (eurokonformným výkladom príslušných zákonných ustanovení).

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu dospel k záveru, že rozhodnutie je dostatočným spôsobom odôvodnené, krajský súd zrozumiteľne prezentoval úvahy, ktoré zvolil pri rozhodovaní vo veci sťažovateľky,

a právne závery, na ktorých je rozhodnutie založené, nemožno hodnotiť ako arbitrárne. Krajský súd podľa názoru ústavného súdu ústavne akceptovateľným spôsobom zdôvodnil, prečo v danom prípade sťažovateľkinmu odvolaniu proti uzneseniu okresného súdu, ktorým okresný súd rozhodol o nevrátení sťažovateľke súdneho poplatku za návrh, nemohlo byť vyhovené. Na tomto závere nemôže nič zmeniť okolnosť, že sťažovateľka má na celú vec odlišný názor a s napadnutým uznesením krajského súdu sa nestotožňuje. Táto okolnosť totiž sama osebe nemôže spôsobiť porušenie označených práv sťažovateľky.

Pri vysporiadaní sa s námietkou sťažovateľky, že zmluva o poskytovaní služieb Full Service uzavretá medzi ňou a odporcom má byť považovaná za spotrebiteľskú zmluvu a z toho dôvodu má sťažovateľka požívať status spotrebiteľky, krajský súd poukázal na to, že podľa jeho názoru „... *nie je naplnená podmienka tkvejúca v nemožnosti individuálneho ovplyvnenia obsahu zmluvy*“, ktorá je rozhodujúca pre určenie, či určitú zmluvu možno alebo nemožno považovať za spotrebiteľskú. Podľa krajského súdu *«Zmluva uzavretá medzi navrhovateľkou a odporcom 1. 6. 2004 sa týka obchodovania s komoditnými derivátmi, pričom ako navrhovateľka sama v návrhu uviedla „dochádzalo k nedodržaniu dohodnutej stratégie“ zo strany odporcu, čím nepriamo potvrdila, že obsah zmluvy bol riadne dojednaný a sama ho i z profesionálneho hľadiska advokátky považovala za dostatočný a namietala, že až odstupom času dochádzalo k jeho porušovaniu zo strany odporcu. Z uvedeného teda nemožno vyvodiť záver, že navrhovateľka bola vo vzťahu k odporcovi v nerovnovážnom postavení, a že by uzavrela formulárový typ zmluvy, a že by sa z toho dôvodu na ňu vzťahovala úprava ochrany spotrebiteľa.»*

Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy § 52 Občianskeho zákonníka definujúcej spotrebiteľskú zmluvu ako kúpnu zmluvu, zmluvu o dielo alebo iné odplatné zmluvy upravené v ôsmej časti Občianskeho zákonníka a zmluvu podľa § 55 Občianskeho zákonníka, ak zmluvnými stranami sú na jednej strane dodávateľ a na druhej strane spotrebiteľ, ktorý nemohol individuálne ovplyvniť obsah dodávateľom vopred pripraveného návrhu na uzavretie zmluvy, úprava zavedená zákonom č. 568/2007 Z. z. účinná od 1. januára 2008 považuje za spotrebiteľskú zmluvu každú zmluvu bez ohľadu na jej právnu formu, ktorú uzaviera dodávateľ so spotrebiteľom. Aj po zmene zákonnej definície

spotrebiteľskej zmluvy uskutočnenej zákonom č. 568/2007 Z. z. pre označenie zmluvy za spotrebiteľskú je rozhodujúce, či spotrebiteľ pri jej uzatváraní mohol individuálne ovplyvniť jej obsah. Úprava obsiahnutá v § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka upravuje osobitný spôsob ochrany spotrebiteľa pri uzavieraní tých zmlúv, pri ktorých sa zmluvné podmienky pripravujú vopred a pri ktorých spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvniť ich obsah. Aj keď zákonodarca tieto skutočnosti (na rozdiel od predchádzajúceho znenia § 52 Občianskeho zákonníka) výslovne neuviedol, je zrejme, že praktická aplikácia ustanovení § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka prichádza do úvahy práve pri takto vnímaných spotrebiteľských zmluvách. Uvedenému nasvedčuje aj znenie a výklad Smernice č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorá za spotrebiteľskú zmluvu považuje iba takú zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemal možnosť ovplyvniť jej obsah. Dôvodom zmeny zákonnej definície spotrebiteľských zmlúv uskutočnenej zákonom č. 568/2007 Z. z. nebolo vylúčiť splnenie tejto podmienky, ale odstrániť stav zúženej aplikácie Smernice č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, keď za spotrebiteľskú zmluvu bolo možné považovať iba odplatné zmluvy uzavreté podľa ôsmej časti Občianskeho zákonníka, resp. uzavreté podľa § 55 a nasl. Občianskeho zákonníka. Medzi spotrebiteľské zmluvy tak podľa predchádzajúcej úpravy nebolo možné zaradiť napríklad nepomenované zmluvy uzavierané podľa § 51 Občianskeho zákonníka alebo zmluvy uzavierané podľa iných zákonov, napr. Obchodného zákonníka alebo zákona č. 351/2011 Z. z. o elektronických komunikáciách v znení neskorších predpisov. Množstvo typických spotrebiteľských zmlúv sa pritom uzaviera práve podľa týchto iných zákonov. Skutočnosť, že aj podľa úpravy zavedenej zákonom č. 568/2007 Z. z. je nutné za spotrebiteľskú zmluvu považovať takú zmluvu, pri ktorej spotrebiteľ nemal možnosť individuálne ovplyvniť jej obsah, nasvedčuje aj súčasné znenie § 53 ods. 1 poslednej vety Občianskeho zákonníka, podľa ktorého dojednanie neprijateľných podmienok neplatí, ak ide o podstatný predmet plnenia, primeranú cenu plnenia alebo (a to je dôležité) ak neprijateľné podmienky boli dojednané individuálne.

Podľa ústavného súdu sa krajský súd v napadnutom uznesení nedopustil výkladu a aplikácie úpravy obsiahnutej v § 52 a § 879j Občianskeho zákonníka v znení účinnom

v čase konania o návrhu sťažovateľky (t. j. v znení zavedenom zákonom č. 568/2007 Z. z.) a príslušnej právnej úpravy Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľa, ktorými by sa odchýlil od znenia ustanovení príslušnej právnej úpravy natoľko, že by tým zásadne poprel ich účel a význam. Výklad a aplikáciu relevantnej právnej úpravy zo strany krajského súdu preto nemožno hodnotiť ako arbitrárnu, založenú na jeho svojvôli, a z toho dôvodu za ústavne neakceptovateľnú. Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia v súlade s podmienkami posudzovania zmlúv za spotrebiteľské aj po nadobudnutí účinnosti novej zákonnej definície spotrebiteľských zmlúv zameril na posúdenie, prečo zmluvu o poskytovaní služieb Full Service uzavretú medzi sťažovateľkou a odporcom nemožno považovať za spotrebiteľskú, konkrétne na odôvodnenie, prečo je toho názoru, že príslušná zmluva nespĺňa podmienku tkvejúcu v nemožnosti individuálneho ovplyvnenia obsahu zmluvy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že miera interpretácie a aplikácie relevantnej právnej úpravy vo väzbe na rozhodujúce skutočnosti prípadu sťažovateľky je adekvátne a rešpektujúca relevantnú právnu úpravu.

Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietanú skutočnosť, že v pozícii spotrebiteľa sa môže nachádzať aj advokát, poukazujúc na príslušnú judikatúru Súdneho dvora Európskej únie, postačí uviesť, že aj zo sťažovateľkou v sťažnosti uvedeného rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vyplýva, že pre posúdenie, či advokát sa nachádza v pozícii spotrebiteľa alebo nie, je rovnako rozhodujúce, či mal možnosť individuálne ovplyvniť obsah zmluvy alebo takúto možnosť nemal. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu nijako nespochybňuje závery Súdneho dvora Európskej únie, keď krajský súd uvádza: *„Napriek tomu, že zmluva nebola navrhovateľkou uzatvorená ako to uvádza aj v návrhu v rámci predmetu jej profesionálnej činnosti, v rámci jej povolania advokátky, je nanajvýš nepravdepodobné, aby osoba s právnickým vzdelaním uzatvorila taký typ zmluvy bez toho, že by nemohla individuálne ovplyvniť jej obsah.“* Rozhodujúcou skutočnosťou pre posúdenie zmluvy uzavretej medzi sťažovateľkou a odporcom ako nespotebiteľskej zmluvy nebolo podľa krajského súdu povolanie sťažovateľky ako advokátky, ale skutočnosť, že mohla individuálne ovplyvniť obsah príslušnej zmluvy. Napokon, samotná vyššia miera odbornej kompetencie u advokáta v porovnaní s inými spotrebiteľmi je aj v zmysle príslušnej judikatúry Súdneho dvora Európskej únie jedným z aspektov, ktorý

je potrebné zväžiť pri skúmaní, či daná osoba je vo vzťahu k predajcovi alebo dodávateľovi v znevýhodnenom postavení, a tým nemajúca možnosť individuálne ovplyvniť obsah zmluvy.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že krajský súd sa v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom vysporiadal s odvolacími dôvodmi sťažovateľky, ktoré boli pre rozhodnutie o odvolaní vo veci sťažovateľky právne významné a s ktorými sa nestotožnil, a preto o jej odvolaní rozhodol tak, že odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu potvrdil ako vecne správne. Podľa názoru ústavného súdu *prima facie* nemožno napadnuté uznesenie krajského súdu považovať za neodôvodnené, pričom zároveň neexistuje žiadna skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup, resp. svojvoľné závery tohto súdu, t. j. také, ktoré by nemali oporu v zákone.

Krajský súd sa síce v napadnutom uznesení výslovne nezaoberal námietkami sťažovateľky týkajúcimi sa výkladu a aplikácie § 879j Občianskeho zákonníka ako ani námietkami týkajúcimi sa aplikácie príslušnej právnej úpravy Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľa, resp. výkladu príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka s ohľadom na znenie a účel príslušnej právnej úpravy Európskej únie v oblasti ochrany spotrebiteľa (t. j. eurokonformného výkladu príslušných zákonných ustanovení), avšak pri rozhodovaní o odvolaní sťažovateľky boli tieto v plnej miere zohľadnené. Napadnuté uznesenie krajského súdu však v plnej miere rešpektuje právnu úpravu, na ktorú sťažovateľka v podanom odvolaní poukázala.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným porušením základného práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým uznesením krajského súdu neexistuje príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vyslovenia porušenia uvedeného základného práva po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu a základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy

Podľa názoru ústavného súdu z napadnutého uznesenia krajského súdu nemožno vyvodit' nič, čo by signalizovalo, že by mohlo dôjsť zo strany krajského súdu k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu, a rovnako tak aj základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Napokon, sťažovateľka v sťažnosti neuvádza žiadne dôvody týkajúce sa toho, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo k zásahu do uvedených základných práv (vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov možno v sťažnosti nájsť len konštatovanie, že prvostupňový súd o jej návrhu na vrátenie súdneho poplatku za návrh v priebehu obdobia 3,5 mesiaca nerozhodol). Keďže ani v tomto prípade neexistuje žiadna reálna možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľky po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími formulovanými časťami sťažnostného petitu sťažovateľky (návrhom na zrušenie uznesenia krajského súdu, na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a na priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júla 2016